N°. 3. 1853.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
des Maandags-, Woensdags- en Zaturdags-avonds.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

ZONDAG 1 MEI.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 3.00.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 3.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 40, Ned. Cour.

Berigt.

De eerste vijf nommers worden gratis toegezonden; het zesde alleen op aanvrage.

Na het *zesde nommer* ontvangen onze lezers geregeld mededeeling van de Amsterdamsche beurs van denzelfden dag.

Het ministeriëel programma van 26 April.

Zoo heeft dan het Ministerie Donker-van-Hall gesproken! De Natie is bekend gemaakt met de beginselen, welke het nieuw Ministerie zullen leiden; met de plannen, welke het vormt, en met de maatregelen, welke het, ter bevrediging der wenschen, in den laatsten tijd, door zoo velen geuit, denkt te nemen.

Laat ons zien, wat er is van het Staatsstuk, waarin ons dat alles geopenbaard wordt.

Tot heden toe schijnen de beoefenaren van het Staatsregt in eene grove dwaling te hebben verkeerd, die de tegenwoordige Ministers zich ten taak stellen, met wortel en tak uit te roeijen. Men was immers algemeen van gedachte, dat, onder eene constitutie, welke den Koning onschendbaar en zijne Ministers verantwoordelijk noemt, dán alleen eene verandering van regeringsstelsel mogelijk is, wanneer er, omtrent belangrijke onderwerpen, verschil van meening bestaat tusschen de vertegenwoordigers des Volks en de raadslieden der Kroon. Het Ministerie Donker-van-Hall belijdt eene andere leer. De Kamer, waarin zich een aaneengesloten aantal stemmen, ter ondersteuning der Regeringsvoorstellen vertoonde, moest ontbonden worden; aan de Natie moest de gelegenheid worden gegeven eene keuze te doen tusschen het stelsel, dat de goedkeuring der Vertegenwoordigers wegdroeg, en dat, hetwelk de onlangs gevormde coalitie van Donker en Lightenvelt met van Hall schijnt aan te kleven.

Wij veroorloven ons echter de opmerking, dat, wanneer de Regering en de Vertegenwoordiging eenstemmig zijn, de Natie alleen in de periodieke aftreding harer afgevaardigden de grondwettige bevoegdheid heeft, het eenmaal verleende vertrouwen te bevestigen of in te trekken. Die aftreding is een praerogatief van het volk, gelijk de ontbinding der Kamers voor het geval, dat, bij gemis van overeenstemming tusschen de onderscheiden takken der Wetgevende Magt, het regeren onmogelijk zou zijn, een praerogatief is der Kroon.

De Koning heeft ongetwijfeld de bevoegdheid, om de hoofden der ministeriële departementen naar welgevallen te benoemen en te ontslaan; maar welke Staatsman zal in het ministeriëel gestoelte plaats willen nemen, om een stelsel voor te staan, strijdende met de beginselen van het vorig Gouvernement en van de Vertegenwoordigers des Volks! Dat schouwspel, hetwelk eene geheele miskenning is van den aard eener constitutionnele monarchie, is der Natie vertoond door de vreemdsoortige vereeniging der heeren van Doorn en Lightenvelt met Donker en van Hall!

De voordragt van 26 April strekte, om den Koning de ontbinding der Tweede Kamer aan te raden. De Ministers hadden, blijkens het daarbij gevoegd concept-besluit, alleen het oog op art. 70 der Grondwet; maar hebben zij, de hun opgedragen taak aanvaardende, niet gedacht aan art. 99? «*Bij ontbinding van eene der Kamers, of van beiden, sluit de Koning* TEVENS *de vergadering der Staten-Generaal.*» De Grondwet onderstelt alzoo, dat, wanneer de Staten-Generaal vergaderd zijn, en er eene reden tot ontbinding ontstaat, het besluit daartoe *te gelijker tijd* dat van de sluiting zal inhouden. De sluiting kan en mag dan ook de ontbinding niet voorafgaan, en toch hebben de Ministers, die van zich zelven verklaren de wet der wetten te willen onderhouden en handhaven, de orde omgekeerd. Is dat geene protestatio actui contraria?

En wat gaf aanleiding tot die overhaaste sluiting of tot die vertraagde ontbinding? De voordragt geeft dat antwoord: «het was oirbaar en «voorzigtig aan de opgewondenheid van het oogen«blik geen voedsel te geven door openbare dis«cussiën; maar ook om aan Uwe Majesteit en «aan ons den noodigen tijd te verschaffen om te «beraden, wat verder in het algemeen belang te «doen staat.»

Zonderlinge bewering, dat de opgewondenheid te zeer voedsel zou erlangen door de werkzaamheden eener Kamer, die, toen het nieuw ministerie reeds was opgetreden, bepaalde, dat na verloop van vijf dagen de openbare beraadslaging over het wets-ontwerp betreffende de inkwartieringen zoude gehouden worden.

De nieuwe ministers moesten tijd tot eenig beraad hebben; maar verliezen zij, bij die bewering, niet uit het oog, dat in hun stelsel de *noodzakelijkheid der ontbinding* geen enkel oogenblik twijfelachtig moet zijn geweest?

Wij komen alzoo tot de slotsom, dat het ministerie zonderling omspringt met de bepalingen der Grondwet, en dat de Natie weinig goeds uit dit antecedent mag voorspellen.

Als men nu van den vorm tot den inhoud overgaat, dan vindt de aandachtige lezer het volgende:

In de eerste plaats wijzen de ministers op de uitlegging door het vorig Gouvernement, aan sommige bepalingen der Grondwet gegeven. De provinciale wet en de gemeente-wet ademen, naar hun inzien, een anti-liberalen geest: hare voorschriften zijn, in het oog onder anderen van den heer van Hall, niet vrijgevig genoeg, en in de voordragt van de comptabiliteits-wetten heeft men een artikel ontdekt, ten gevolge waarvan de regterlijke uitspraken tegen den Staat krachteloos zouden worden gemaakt.

Dit lezende kan men bijna zijne oogen niet gelooven. Hoe! de minister van Hall verwijt zijn' voorganger Thorbecke het gemis aan liberale gevoelens!! Maar vergeet het ministerie, dat men aan de wetten, zoolang die bestaan, eerbied en gehoorzaamheid verschuldigd is? Dat, als de Regering de Natie het genot eener mildere wetgeving wil schenken, iets anders moet doen, dan in eene gezwollen rede op de wetgevende magt te smalen? Heeft het ministerie er wel aan gedacht, dat die uitval niet alleen gerigt is tegen de Tweede Kamer, maar ook tegen de andere takken der Wetgevende Magt, en dus ook tegen het Hoofd van den Staat, en dat zoodanige betrekking vreemd luidt in den mond van hen, die hun verlangen, om den Koning in eere te houden, zoo breed uitmeten? Wij begrijpen niet, dat het antwoord voor de reputatie der nieuwe Ministers bevredigend kan zijn.

En die bepaling uit de voordragt der comptabiliteitswet! Wij keuren haar geenszins goed; maar wij vragen, of het niet van vrij algemeene bekendheid was, en of het althans den Heere van Hall *c. s.* onbekend kan geweest zijn, dat de Heer *van Bosse* voornemens was, om dit punt te wijzigen in den zin, dat het belang van den Staat in overeenstemming werd gebragt met de regten der ingezetenen? Is dit zoo: dan toont de verwijzing naar het artikel uit een voorstel van wet, dat nog veranderd zou worden, slechts de verlegenheid, om gegronde bezwaren tegen het afgetreden Bestuur te berde te kunnen brengen.

Ook de voorgedragen Armen-wet wordt den afgetreden Ministers tot eene grief gemaakt. Maar hieromtrent geldt de opmerking, dat de tijd, om daarover een onherroepelijk oordeel te vellen, eerst zoude gekomen zijn, wanneer de Regering haar antwoord op het in de laatste dagen uitgebragt voorloopig verslag van de Tweede Kamer zoude hebben doen kennen. Het schijnt dan ook, dat de Ministers zelven gevoeld hebben, hoe weinig het aangevoerde kon gelden ter bestrijding der gedragslijn van hunne voorgangers, want het is in het rapport slechts los daarheen geworpen; geene ontwikkeling is er aan gegeven, en de Ministers zeggen, dat naar dit alles wel zoude kunnen worden verwezen, maar dat zij dit niet willen doen, daar zij voornamelijk de bepalingen der Grondwet omtrent de Godsdienst op het oog hebben.

«Met eerbiediging van de regten der Roomsch-«Catholieken moet aan een groot gedeelte der «Natie eene billijke bevrediging worden verschaft.» Ziedaar de uitspraak van de Heeren van Hall *c. s.* Zij voegen er bij, dat de Natie met de beschouwingen der Regering moet worden bekend gemaakt, daar zij aanspraak heeft, te weten, wat zij van het nieuw opgetreden bestuur mag wachten.

Nu beschouwe men hiermede wat de nieuwe ministers hebben gelieven te openbaren. Zij geven eene omzetting van het zesde hoofdstuk der Grondwet; zij herinneren er aan, dat de vrijheid van godsdienstige belijdenis in den ruimsten zin is verzekerd, en de inrigting der kerkgenootschappen niet aan het wereldlijk gezag is opgedragen. Hier naast staat echter, zeggen zij, verantwoordelijkheid naar de wet, en bovenal een toezigt den Koning opgedragen, waardoor Hij in staat wordt gesteld, om rust en vrede in zijn Rijk te bewaren.

Aan dat overschrijven, of aan dat omschrijven der woorden van de Grondwet, kan de natie onmogelijk eenige waarde hechten, wanneer de Regering niet tevens zegt, *hoe* zij die beginselen, met opzigt tot de gebeurtenis van den dag, in toepassing zal brengen. En daaromtrent zoekt men te vergeefs eene enkele uitdrukking in het staatsstuk, waarmede de Ministers hunne betrekking hebben aanvaard. Hoe moet men eene dergelijke

handeling bestempelen? Kunnen zij er zich over beklagen, wanneer men hun toevoegt: «Gij, Heeren Ministers! begint met de Natie te bespotten.... Gij wijst op hare bevoegdheid, om openlegging te vorderen der beginselen, welke u zullen leiden, en der maatregelen, waardoor de Natie zal worden bevredigd, en, in stede van daaraan te voldoen, voert gij haar in een' cirkel rond, zonder iets te openbaren, dan hetgeen een ieder duidelijk in de Grondwet kan lezen. Neen! indien gij de regten der Natie zóó wildet eerbiedigen, als gij voorwendt, waarom dan niet gezegd, *hoe* het met de de invoering der bisschoppen hier te lande gesteld zal zijn; of gij die zult toelaten, dan wel hunne vestiging verhinderen; en *of* uw beklag bij het Hof van Rome zich alleen tot de bekende allocutie van den Paus bepalen of zich ook tot de kerkelijke organisatie uitstrekken zal. Ten aanzien van dit punt bewaart gij een diep stilzwijgen, en juist daarover hadt gij moeten *spreken*, niet in bedekte of twijfelachtige bewoordingen, maar *duidelijk* en *openhartig*, gelijk de Nederlandsche Natie in eene aangelegenheid van zulk groot gewigt regt had te verwachten. Want het is toch alleen *de regeling dier zaak*, die, naar *uw eigen* beweren, u hoofdzakelijk tot de Regering zou hebben geroepen!

Dit zij voor het oogenblik voldoende. Misschien komen wij later op het ministerieël programma terug.

De *Nederlander* zegt, dat het afgetreden ministerie niet bestand was tegen de *veerkracht der natie.*

Hij vindt dat zoo mooi, dat hij er onophoudelijk zijne lezers op tracteert.

Of meent hij het zoo dikwijls te moeten voorpraten, omdat hij bang is, dat zoo weinigen het bij het eerste zeggen zullen gelooven?

Wie zou inderdaad ook hebben vermoed, dat de *veerkracht der natie*, was bij de vele *kinderen*, *diakenhuis-mannetjes* en *bedeelden*, die men allen heeft doen teekenen. — Het wordt daardoor echter duidelijk wat gemeend wordt, met het zeggen, dat »Nederland zich in zijne *edelste bestanddeelen* tot den Koning wendde.« (*Nederlander* van 27 April.) Hoogstwaarschijnlijk hooren hier ook toe die edele teekenaars, *die lezen noch schrijven konden*, en slechts een schrapje of kruisje zetten.

De *Nederlander* van 27 April vindt behagen te herhalen, dat »reeds *voor lang* het blijkbaar geweest is, dat de Tweede Kamer met den Minister van Binnenlandsche Zaken meer dan met de natie homogeen was.«

»*Reeds voor lang*,« toch zeker eerst na de hernieuwing van de helft dier Kamers voor ruim een half jaar?

Of *blijkt* uit de toen gedane keuzen, bijv. uit die van den heer Groen van Prinsterer, dat die toen reeds anti-nationaal waren, en alleen door de homogeniteit met den Minister van Binnenlandsche Zaken waren veroorzaakt?

»*Dat gebrek aan homogeniteit* komt vooral uit door het votum over de motie van 18 April,« daarvoor stemden van Hall en van Doorn, dus *nationaal* zijn deze ook al niet. Nu, op dat laatste punt willen wij de *Nederlander* niet hard vallen.

Die anti-revolutionnairen hebben, blijkens hetzelfde blad, één vreemd denkbeeld van »*laatdunkendheid;*« want, het noemt het ministerie laatdunkend, als het tot den Koning gewaagt, van *toenemenden aandrang van adressen*, velerlei *misvatting* en *hartstogtelijke belangstelling.* Zouden zij het beter hebben gevonden, als met *Nederlander*achtige rondheid, aan den Koning ware gezegd: »Sire! er is inderdaad slechts een enkel, *een paar* adresjes; er heerscht geen de minste *hartstogt;* en voor *misvatting* der zaak behoeft volstrekt geene vrees gekoesterd te worden.«

Volgens dat zelfde blad (een rijk nummer dat van 27 April, de Kamer was toen ook reeds gesloten) heeft die *veerkracht* der diaconiehuis-mannetjes, enz. bewerkt dat er een einde werd gemaakt aan de homogeniteit van het *voor*geslacht en het *na*geslacht.

De Nederlander ziet *ver* vooruit.

En wat wondere kracht in die *kruisjes zettende* mannetjes!

De *oude Rotterdammer* heeft de stoutheid, sprekende van de meerderheid der Tweede Kamer te vragen: »*maar onder welken invloed is een groot deel dier meerderheid gekozen?*« Hij schijnt daar more antirevolutionarico te werk te gaan; namelijk inderdaad niets te zeggen, maar veel te doen denken; dus argwaan wekken en zich niet compromitteren.

Meent men, dat de regering zich ooit met de verkiezingen heeft ingelaten? dat men het dan bewijze!

Geen bestuur heeft het ooit zoo weinig gedaan; want het deed *het in het geheel niet.*

Beweert de *oude Rotterdammer*, of iemand anders het tegendeel, dat hij feiten opgeve en bewijzen levere!

Als die schrijver aan den Heer van Reenen eens wilde vragen er naar te zoeken, of ons dan het resultaat wilde mededeelen? *De natie zou er zeer mede gediend zijn.*

De Nederlander van 28 April vindt in de handelingen van het afgetreden ministerie, alleen die *ongrondwettigheid* (let wel! *ongrondwettigheid*), »dat de regering *verzuimd* heeft de uitoefening van het *regt* tot gemeen overleg omtrent *de officiële verhouding der gewijzigde kerkelijke organisatie tot den Staat.*«

De *Nederlander* heeft, zooals men ziet, niet het talent van helder te wezen.

Begrijpen wij het wel, dan meent de *Nederlander*, dat de regering *regt* had, om van den Paus te *vorderen*, dat zonder overleg met de regering niets tot stand kwame.

Men mag, zonder onbillijkheid, aan de geleerde Heeren van dat blad (die Heeren, die als zij van zich spreken, altijd zeggen *dezerzijds*) tweederlei vraag doen:

1o. Waar staat dat *regt* geschreven?

2o. Als de Paus er zich niet om bekreunt of dat regt niet erkent, wat meenen die Heeren *dezerzijds* dat daartegen dan gedaan kan worden? — Zij zullen inderdaad de Natie zeer veel licht geven, als zij die middelen weten aan te wijzen.

De Heer van Dam van Isselt heeft daar ook al vergeefs naar gezocht, en daarom de Eerste Kamer uitgenoodigd er eens naar te willen uitkijken.

Er is een gemeene scheidsmuur tusschen de erven van Jan en Piet. Die muur mag Jan dus niet veranderen zonder gemeen overleg met Piet. Maar Jan gooit plotseling den muur geheel omver, en gaat *eerst daarna* Piet waarschuwen. — Nu zou *de Nederlander* zeggen (want het is waarlijk touchant te zien, hoe hij den Paus in zijne bescherming neemt, ten einde toch al de schuld op het afgetreden bewind te kunnen werpen): »Zie die onwettigheid van dien revolutionnairen *Piet* »eens aan; die *verzuimt* het *regt* tot gemeen overleg »uit te oefenen! Hoe verkeerd, om dien armen Jan »daarover hard te vallen!«

Die *Nederlander* kan toch ferm redeneren!

Volgens *de Nederlander* (van 29 April) is het ministerie Thorbecke »een treffend bewijs van het *onvermogen der vrijzinnigheid.*« De tot stand gebragte wetten zijn prullen, en de materiële welvaart was geheel van zijn bestuur onafhankelijk!

Om die onafhankelijkheid der welvaart van de wetgeving stemden zeker de Heeren van Hall, van Doorn, en Groen van Prinsterer onder anderen *tegen* de scheepvaart-wetgeving?

De oude *Amsterdamsche Courant* is den 28sten zóó buiten westen, dat zij de naïve bekentenis doet dat »MET den Minister van Hall de jaarlijksche nadeelige »saldo's zijn opgehouden.« — Wij zijn het geheel eens met de oude Amsterdammer.

»Wij zijn uit de lucht komen vallen,« zegt die courant: een bewijs dat we indruk maken, en dat doet ons genoegen. Wij hadden dan ook geen lust om een half jaar lang te bedelen om het privilegie eene Courant te mogen koopen; noch neiging, om voor een paar aandeeltjes onze politieke overtuiging ten beste te geven.

De bladen der partij, welke het beginsel van het vorig bewind omtrent de kerkelijke vrijheid, bestrijdt, en zeker nu wel spoedig bewerken zal, dat de Paus excuus vraagt, zijne allocutie intrekt, en een concordaat sluit waarbij de Bisschoppen zullen verboden worden, zijn schrikkelijk met hun figuur verlegen en danig aan den haspel.

Slechts eenige voorbeelden:

de oude Amsterdamsche Courant bijv. berigt dat zij geen *half officieel* blad is; waarom ontkennen., wat niet wordt beweerd? 't zeggen is enkel dat de heer van Hall er eigenaar van is, en dat als het blad spreekt, men dus hem meent te hooren.

de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, in de wandeling het blad van Mr. Dirk Donker genoemd, *ontkent* dat portefeuilles aangeboden en geweigerd zijn. — Dus noch aan den President van het Geldersche Hof van Rappard, noch aan Mees, nog aan Lotsij, noch aan Baud, noch aan Rochussen noch aan, ja wie weet aan wien al meer!

en de *Nederlander* (en daarbij vragen wij niet *wiens* blad dit is) spreekt in zijn nummer van 29 April van *goede trouw*, en......... neemt onze berigten over, zonder vermelding dier bron, en doet als of zij door hem uit Utrecht zoo kers versch worden medegedeeld. — De *Nederlander* beschouwe dit als een eersten wenk, om voortaan zich aan ons goed niet te buiten te gaan.

Buitenlandsche Berigten.

FRANKRIJK.

Men weet, dat sedert eenigen tijd de nieuwstijdingen uit dat land van ondergeschikt belang zijn. De speculatie- en ondernemings-koorts houdt tijdelijk aller geest bezig. Evenwel ontwaakt men hier en daar uit den diepen slaap, zoo niet onder de menigte, dan toch in zekere kringen. Vrij levendige beraadslagingen hebben plaats gehad in de commissiën van het wetgevende ligchaam, belast met het onderzoek van wets-ontwerpen betrekkelijk de zamenstelling van de jury en de pensioen-fondsen. Ongetwijfeld zullen deze discussiën niet even levendig zijn bij de openbare beraadslaging; maar het is evenwel reeds een blijk van het weder ontwaken van den publieken geest, dat deze beraadslaging plaats heeft gehad in de commissiën van het eerst verkozen ligchaam. Men weet, dat de commissie belast met het onderzoek van het wets-ontwerp betrekkelijk de pensioen-fondsen voorstelt het wets-ontwerp, zoo als het door de Regering is voorgedragen, te verwerpen, waarin de Raad van state geweigerd heeft de amendementen te brengen, die de commissie meende te moeten voorstellen. Op den 29sten zal het wetgevende ligchaam zich met die quaestie moeten bezig houden en de zitting zal natuurlijk groot belang wekken, hetgeen de beraadslagingen van die vergadering vrij zeldzaam doen. Wat het wets-ontwerp betrekkelijk de jury aangaat, heeft de commissie haar verslag nog niet uitgebragt en men weet nog niet, welke conclusie ten slotte door haar zal worden genomen, omdat dit tot heden nog niet officieel bekend is en de commissie die zou kunnen wijzigen.

— Op den 28sten April hebben nogmaals eenige arrestatiën plaats gehad en men verzekert, dat zij grootendeels betrekking hebben op het binnen smokkelen van vlugschriften tegen het Gouvernement.

— De *Moniteur* deelt mede, dat door den Keizer weder aan 79 personen gratie is verleend van de straffen, tegen hen door de gemengde commissiën uitgesproken.

— Men spreekt van eenige moeijelijkheden, die wel onmiddellijk zouden kunnen ontstaan door de overgifte, die het Engelsche Gouvernement van het testament van keizer Napoleon I gedaan heeft. Sommige erfgenamen; die de hun toegelegde legaten niet hadden opgeëischt, moeten, naar men zegt, die thans opeischen, nu het testament aan het licht is gekomen. Het moet vrij aanmerkelijke sommen betreffen.

ZWITSERLAND.

De bijzonderheden, die door de zwitsersche dagbladen worden medegedeeld betrekkelijk de poging tot opstand, te Frijburg beproefd, bevestigen slechts hetgeen wij dienaangaande reeds hebben medegedeeld. — De Bondsraad heeft op den 25sten het antwoord van de gouvernementen van de kantons Tessino en Graauwbunderland gehoord. De twee kantons weigeren bepaaldelijk van hun regt om aan vreemdelingen toevlugt te verleenen afstand te doen. Zij beweren, dat zelfs de Bond hun niet daarvan kan ontrooven. Tessino houdt staande, dat het onmogelijk is dat kanton van deelneming aan de Milanesche zamenzwering te beschuldigen, zonder onregtvaardig te zijn. De bondsraad heeft nou geenerlei besluit genomen. Echter meldt de *Aargauische Cour.* dat de Raad aan de bekrachtiging der kantonnale-regering het volgende ontwerp zal voordragen: 1o. Het is aan geen enkel staatkundig uitgewekene veroorloofd, zonder bepaaldelijk verkregen verlof van den bondsraad, zich in een der kantons te vestigen en daar te blijven wonen, zooals b. v. de Fransche uitgewekene in Graauwbunderland, de Italianen in Schafhausen en de Duitschers in Wallis-eiland; 2e een uitgewekene, die zijn kanton verlaat, zonder daartoe verlof van den bondsraad te hebben verkregen, zal van het zwitsersche grondgebied worden verbannen.

SPANJE.

Niets nieuws uit Spanje betrekkelijk den staatkundigen toestand. Een koninklijk besluit, door den minister van finantiën, den heer Manuel Bermudez de Castro gecontrasigneerd, beveelt eene herziening van al de officieele schattingen, die tot grondslag van het tarief van in- en uitgaande regten hebben gestrekt. De regten, thans geheven op de vreemde waren in Spanje, zullen worden gewijzigd overeenkomstig de werkelijke handels-prijzen.

AMERIKA.

De jongste berigten uit Amerika deelen mede, dat generaal Santa Anna op den 1sten April te Vera-Cruz is aangekomen, en daar zeer koel ontvangen is. Hij heeft zich onmiddelijk naar zijn landgoed Ancerra, bij Jalapa begeven. Caravajal is met een 50tal aanhangers over de Rio Grande getrokken, en heeft zich van de Mexikaansche stad Regnosa meester gemaakt. Zijne soldaten hebben er twee alcades gemarteld, tot dat zij hun 6000 dollars hadden afgeperst. De agent van de Engelschen, die in het bezit van Mexikaansche fondsen zijn, de heer Falconnets, heeft zich beklaagd, dat hij tegen 60,000 dollars eenige leden van het Congres, heeft moeten omkoopen, om betaling voor de schuldeischte te kunnen verkrijgen. De Mexikaansche drukpers vaart hevig uit tegen d;e schandelijke transactie. De beschuldigen leden protesteren, dat zij onschuldig zijn. De heer Falconnet heeft beloofd explicatien in de dagbladen te geven. Andere leden willen hem geregtelijk vervolgen. De heer Espaiga, die minister van finantien was tijdens de stemming over de 2,500,000 dollars, heeft om eene enquête verzocht. De president Lombardini heeft, zegt men, aan den heer Falconnet een paspoort aangeboden, met verzoek Mexiko te verlaten. Men gelooft, dat het gouvernement van Arista, de bedoelde 60,000 zou hebben ontvangen, terwijl de heer Falconnet ten slotte in een dagblad alles weder heeft ontkend.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 30 April.

De heer van Reenen, Minister van Binnenlandsche Zaken, heeft eene circulaire gerigt aan de Commissarissen des Konings in de provinciën. In die circulaire moet eene politieke geloofsbelijdenis zijn afgelegd, en aan de Commissarissen des Konings zekere *vragen* zijn gedaan, *waarop antwoord is geëischt*.

Een fraai begin!

De heer van Reenen wijdt zijn bestuur in, met de instelling eener *politieke inquisitie*.

Heeft ook het afgetreden Gouvernement zoo iets durven ondernemen? Of is in *die* inquisitie *het meerdere liberale* gelegen van het nieuwe Ministerie?

Wij zijn benieuwd naar den inhoud dezer circulaire.

In onderscheidene gemeenten in de provincie Groningen is men begonnen adressen te doen circuleren, gerigt aan den heer Thorbecke, en waarin aan Z. Ed. de dank der ingezetenen wordt betuigd, voor hetgeen Z. Ed. als minister heeft verrigt ten voordeele des volks.

De troonrede zegt: „De uitvoering der Provinciale- en Gemeente-wet is aanmerkelijk gevorderd. Ik heb mij in het algemeen over eene doeltreffende medewerking der Provinciale Staten en Gemeente-besturen te verblijden.„

De Eerste Kamer antwoordde: „Wij verheugen ons in de verzekering, dat de Provinciale- en Gemeentebesturen doeltreffend medewerken bij de toepassing onzer onlangs gevestigde instellingen.„

De Tweede Kamer: „De beschouwing van onze binnenlandsche gesteldheid geeft stof tot dank. Medewerking van gewestelijk en plaatselijk gezag is tot het vestigen onzer instellingen onmisbaar. Wij vernemen met blijdschap, dat Uwe Majesteit over het algemeen reden heeft tot tevredenheid ten dien aanzien.„

Vóór het adres van antwoord stemden de heeren van Hall en van Doorn!!

In het tegenwoordig ministerie zitten drie leden: van Hall, van Doorn en Donker, die vóór de Provinciale wet stemden; de heer Pahud was lid van het ministerie dat die wet voordroeg. En toch moet deze wet door dezelfde mannen, als Ministers gehekeld worden.

Van Hall en van Doorn bestreden beide de Gemeente-wet, maar niet om wat zij *nu* afkeuren. Zij waren toen volstrekt niet overtuigd van den te grooten geest van centralisatie. Dat bezwaar komt eerst nu op, nu zij het meenen noodig te hebben om te kunnen afkeuren. Pahud was ook *toen* minister.

De Pruisische gezant bij het Nederlandsche hof, Graaf van Köningsmarck, die gewoonlijk des zomers verlof erlangt, om zich naar zijne goederen te begeven, heeft den last ontvangen, om, met het oog op den toestand waarin ons vaderland zich bevindt en op de gebeurtenissen, die welligt kunnen plaats grijpen, *dit jaar de stad 's Gravenhage niet te verlaten.*

Het is niet onbelangrijk na te gaan, op welke wijs het *Buitenland* den toestand beschouwt, waarin de heer van Hall ons Vaderland heeft gebragt. Wij kiezen, zonder onderscheid, uit dagbladen van verschillende kleur.

Ditmaal zullen we *België* laten spreken, een volgenden keer *Engeland* en *Duitschland.*

De *Emancipation*, gewis niet tot de liberale dagbladen behoorende, zegt, onder anderen:

„Uwe lezers weten reeds van welke middelen, om tot hun doel te geraken, zich eenige lieden hebben bediend, welker politieke eerlijkheid meer dan verdacht is. Het ministerie-Thorbecke was hun een doorn in het vleesch; zijn val was besloten; men wist echter niet hoe het aan te vangen, wijl het ministerie zijne pligten volkomen vervulde, de meerderheid had in de Kamers, en beantwoordde aan de wenschen des lands. Daarom moest men naar een strik zoeken, waarin men zeker wist het ministerie te zullen vangen. Langzaam en op zeer bedekte wijze toog men aan het werk, en toen het gunstig oogenblik daar was, besprong men op eene listige wijze den man, dien men niet in 't open veld had kunnen overwinnen.„

Na te hebben medegedeeld, hoe men door duizenden, die lezen noch schijven konden, te laten teekenen, van de regeling der R. C. aangelegenheden, een middel had gemaakt tot omverwerping van het ministerie Thorbecke, eindigt de *Emancipation* aldus:

„Het ontslag van het ministerie werd aangenomen. De kabaal triomfeerde en het land is nu blootgesteld aan al de kansen eener toekomst, die zich echter wel eenigzins laat raden. Zoo zijn de Kamers reeds gesloten en men mag zulks aanmerken als het begin van nog eene menigte andere maatregelen. Waar zullen zij eindigen, en wie zal ze doen eindigen? Wij kunnen het niet gissen. Maar dit is zeker, dat Holland belangrijke gebeurtenissen te gemoet gaat.„

Het zoogenaamde programma van het nieuwe ministerie wordt aldus beoordeeld door het *Handelsblad van Antwerpen*:

„Het nieuwe ministerie in Holland heeft thans een program uitgegeven. Het verklaert dat er geene wyzigingen in de grondwet zullen voorgesteld worden. De koning, zegt men daerin, kan bedenkingen hebben, over eenig artikel in de grondwet; maer niettemin heeft hy doen zien, dat hy de wet der wetten, zoo als zy nu bestaet, wil behouden. Het nieuwe ministerie betwyfelt echter of het afgetreden bewind, de grondwet wel in den *waren* zin opvatte. Men erkent wel de vryheid van godsdienst; maer men wil niettemin bevrediging geven aen een groot deel der natie, datgene, verstaen wy, hetwelk den hevigsten oorlog tegen de kerkregeling gevoerd heeft. Om te zien, of de geest der kamer wel overeenstemt met dat deel des lands, denkt het ministerie eene ontbinding noodzakelyk. Wy beschouwen het stuk der nieuwe ministers, als eene groote *knoopendraeijery*, welke ons verstrekt in de gedachte, dat aen het nieuwe kabinet weinig levenskracht is toegeschikt.„

De *Indépendance Belge* geeft in een hoofdartikel o. a. de volgende beschouwing, die den toestand al zeer juist schetst:

„De partij, die het liberale ministerie bestreed, de partij van het *behoud*, besloot om de beweging, die in het land was ontstaan, door de handelwijze van het Roomsche hof, als een wapen tegen dat ministerie te gebruiken. Die partij bragt de hartstogten in beweging, deed een beroep op de godsdienstige gevoelens der inwoners en wist eene beweging, heinde en ver te verspreiden, die men gemakkelijk had kunnen onderdrukken, omdat de oorzaak daarvan niet was gelegen in het feit zelf van de herstelling der bisschoppelijke hierarchie; maar wel tegen den vorm; en de gevolgen van die intrigues, van die kunstgrepen en van die kunstmatig voortgebragte spanning waren, in de eerste plaats, den val van den heer Thorbecke en van zijne ambtgenooten, en, in de tweede plaats, de sluiting van de Nederlandsche Kamers.

„En zie daar dan een liberaal ministerie *omver gestooten*, vrijzinnige kamers gesloten, omdat zij, getrouw aan het groote beginsel van vrijheid van godsdienst, niet hebben gewild, dat eenige belemmering, aan de reorganisatie van de R. C. Kerk zooals de heilige stoel die verlangde, werd in den weg gelegd in een land, waarvan de meerderheid van de inwoners de Protestantsche Godsdienst belijdt! Indien de Tweede Kamer geen votum had uitgebragt ten gunste van het ministerie Thorbecke, dan zou de zitting van de Staten-Generaal niet gesloten zijn; indien het ministerie Thorbecke, met *verkrachting van de Grondwet* en met *verzaking van de vrijzinnige begrippen*, die gelijkheid en vrijheid ook in het godsdienstigo medebrengen, zich had willen verzetten tegen de reorganisatie van de R. C. Kerk, dan zou het nog aan het bewind zijn en de kuiperijen van de zoogenaamde behoudende partij hebben kunnen trotseren!„

Het *Algemeen Handelsblad*, in eene beoordeeling tredende van het Manifest van het nieuwe ministerie, zegt o. a. het volgende:

„Eindelijk volgt nog een hoogst pikant en hatelijk verwijt aan het afgetreden ministerie, ingekleed in eene betuiging, „dat men „den Koning in eere moet houden.„ Wij vragen: wanneer hield het ministerie Thorbecke den Koning niet in eere? Wanneer poogde één van zijne leden zijn verantwoordelijkheid te dekken door 's Konings naam? Wanneer kwam eenige minder parlementaire uitdrukking in eenig debat over hunne lippen? Wij kennen in dit opzigt niets, volstrekt niets ten laste der afgetreden ministers, dan ijdele straatgeruchten en koffijhuispraatjes, die wij, nederige journalisten, beneden ons zouden achten in ons blad op te nemen. Moeten die een echo vinden in een staatsstuk door al de mintsters onderteekend? Onbegrijpelijk is het ons vooral, dat de Heeren Forstner, Enslie en Pahud er toe hebben kunnen besluiten, om hunne handteekening onder dergelijke verwijten te zetten, zij die den brief aan Z. M. van 16 April mede hebben onderteekend. Zulk eene houding van drie staatsdienaren maakt een pijnlijken indruk.

„Arrière ceux dont la bouche
„Souffle le chaud et le froid.„

En met dit alles wordt dan nu de ontbinding der Tweede Kamer gemotiveerd? „Er heeft zich,„ zegt het ministerie, „in „die Kamer een aaneengesloten getal stemmen vertoond ter on„dersteuning eener meer tegenovergestelde rigting.„ — Neen, waarlijk niet. De rigting, die het ministerie zegt te willen volgen, is die van de meerderheid der Kamer. Er was een aaneengesloten getal stemmen, dat het ministerie Thorbecke in alles ondersteunde. Welnu! indien dit uit overtuiging van 's lands welzijn geschiedde, indien die kern alleen daarom zóó eenstemmig was, omdat zij zag dat het aan den Staat buitengewoon wel ging en zij daarom voor verandering vreesde, wat vindt men daarop aan te merken? Waren het minder edele bedoelingen, had er omkooping, direct of indirect plaats, men zegge het onverbloemd. Maar eene aaneengeslotene, uit overtuiging getrouwe ministeriële meerderheid in de Kamers, dat is het *non plus ultra* van een constitutionelen regeringsvorm. Het nieuwe ministerie mag wenschen, dat het zulk een vertrouwen bij de vertegenwoordiging geniete.„

De *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van gisteren bevatte een *Ingezonden Stuk*, dat op uitstekende wijs de deloijale taktiek ontmaskert van de partij, in *de Nederlander* vertegenwoordigd. Het luidt aldus:

De *Nederlander* is meestal behendig genoeg, om zoo te spreken, dat hij veel laat denken, zonder zich in zijne woorden te compromitteren. Niet altijd is hij evenwel zoo voorzigtig. De goede Homerus vergeet zich wel eens, en dadelijk is de aap uit de mouw.

In zijn nommer bij voorbeeld van 28 dezer zegt hij, dat de motie van 18 April, waarvoor 40 van de 52 leden stemden, „een bewijs te meer was van die *angstvallige ondergeschiktheid* „*aan een ministerie*, dat in zijne geheele levensgeschiedenis, „sedert 1 November 1849, openbaar was.„ Het spreekt van zelf, het belang van de *Nederlander* is, om de drie leden, die de anti-revolutionnaire partij in de 2de kamer had, als de eenige, de groote vertegenwoordiging der geheele *natie* te doen beschouwen, en de overgroote meederheid der overschietende 65 leden, als eene ellendige côterie, sedert 1848 uit de zelfde menschen bestaande, welke dus noodzakelijk moest verbroken worden. — Onder het bovenstaande laten nu de heeren van de *Nederlander* met kleine lettertjes drukken. „Men houde in het „oog, dat, in het *personeel*, de kamer sedert 1848 bijkans „*geene verandering* ondergaan heeft.„

NB. die heeren van de *Nederlander* weten maar volstrekt niet, dat sedert 1848,

1: de heer Verwey-Mejan is gestorven;
2. „ Duymaer van Twist naar O. I. is gegaan;
3. „ Backer commissaris des konings in Overijssel is geworden?
4—19. „ Lotzy, Smit, Boreel van Hogelanden, van Dam van Isselt, B. Wichers, Ypey, Zuylen van Nijevelt, Thorbecke, Rosenthal, van Hasselt, Alberda, Boxman, Mutsaers, Monchy, van Namen, Rijckevorsel, voor hun lidmaatschap hebben bedankt;
20—33. „ Hoffman, Borret, Villers de Pité, Lambrechts, Fokker, Leklercq, Heloma, Gouverneur, Donker Curtius, Oosting, Wijnaendts, Scheltinga Winterberg, van Randwijk, Costerus, bij de verkiezingen in 1850 en 1852 niet zijn herkozen.

Die heeren van de *Nederlander*, welke zeker nooit met het personeel der kamer in aanraking zijn geweest (?) hebben zoo weinig die 33 veranderingen in een getal van 68 leden opgemerkt, dat zij met de meeste onnoozelheid en goede trouw de goede gemeente voorhouden: „die kamer heeft in haar personeel sedert 1848 bijkans GEENE *verandering* ondergaan.„

De Tijd geeft heden een merkwaardig artikel, waarin dat blad aantoont, hoe de strijd, die thans door de algemeene verkiezingen geopend is en een zuiver *politieke* strijd behoort te zijn, door het nieuwe Ministerie is gemaakt tot een *godsdienstigen strijd*, waaruit voor het vaderland de heillooste gevolgen kunnen voortspruiten. Dat artikel besluit aldus:

„Maar er is meer dat hier opmerking verdient. Er is te veel toeleg in deze aangelegenheid zigtbaar, dan dat men aan ligtvaardig toeval mag gelooven. Zou het bijv. toeval zijn of overleg, dat de dag der verkiezingen juist invalt daags *na* de twee Pinksterdagen? Feestdagen, waarop geene dagbladen verschijnen; feestdagen waarop zelfs die Protestanten naar de kerk gaan, die er anders weinig of niet verschijnen? En zou men zich schuldig maken aan vermetel oordeel, als men daaruit tot het vermoeden kwam, dat er plan bestaat, om dit ministerie door dezelfde middelen te handhaven, waardoor het vorig ministerie is omvergeworpen?

„Wat er van deze laatste bijzonderheid ook zij, ons is het duidelijk dat het nieuwe ministerie op de godsdienstige vooroordeelen spekuleert, om daardoor te komen tot eene politieke meerderheid, waarop het anders geen kans zou hebben.

„Dat nu moge aan sommigen behendig schijnen; ons komt het niet alleen gewaagd, maar tevens onhandig voor.

„Gewaagd, omdat de quaestie, die nu door de kiezers staat uitgemaakt te worden, zuiver politiek is, en ook alleen politieke gevolgen mag hebben.

„Onhandig, omdat men, zonder dat men 't beoogt, toch met der daad verdeeldheid kweekt, den Protestant eene teleurstelling bereidt, en de Katholieken ontstemt, met ze tot wrijfpaal te gebruiken; eene behandeling, die zij zich niet kunnen laten welgevallen, zonder alle gevoel van eigen waarde af te leggen.„

Men leest in de *Arnhemsche Courant* het volgende:

De heer van Hall herinnert der natie de verhooging van het zegel op de dagbladen, „het standpunt van waar men het geheel kan overzien,„ en eene reeks van vervolgingen om drukpers-delicten. — De naam van Donker Curtius herinnert de natie, hoe hij de welsprekende maar heftige bestrijder van den heer van Hall was, ook in zijne verdediging van vervolgde dagbladen; — hoe de Grondwet van 1848 vooral ook door *hem* is ontworpen; maar niet minder herinnert die naam haar het programma van 13 November 1848, en een wets-ontwerp op het regt van vereeniging en vergadering, waarbij *alle* vrijheid werd opgeheven. De heer van Doorn herinnert aan niets dan aan de kunde van van Bosse. — De heer van Reenen is eveneens een *homo ovus* op het gebied der politiek, waarop hij Thorbecke moet vervangen. Men weet niets anders van hem, dan dat Nederland naar zijne meening met Amsterdam staat of valt.

Zijn die antecedenten geschikt om der natie vertrouwen in te boezemen? Verspreiden die antecedenten licht over de rigting, die *het ministerie* (zoo het eene rigting heeft) zal volgen?

De *Echo Universel*, na voldingend te hebben aangetoond, dat het programma van het Ministerie,

eigenlijk niets anders is dan eene vrijwillige hulde, aan het ministerie Thorbecke betoond, laat daarop volgen:

»Neen; neen: de Natie heeft het regt niets anders van het Kabinet te eischen, dan eene onwelvoegelijke afkeuring van het staatkundig gedrag van het ministerie Thorbecke; zij heeft het regt om te vragen, wat de woorden: *»meer vrijzinnige organieke wetten»* beteekenen in den mond van den heer van Hall, dat laatste bolwerk van het stelsel van behoud, dat ons geleidt naar de leening van 817 millioenen of naar het bankeroet: wat die woorden beteekenen in den mond van den heer Donker Curtius, die wel zeer bekwaam is in het omverwerpen van dit stelsel, maar magteloos om een ander op te bouwen; zij heeft het regt zich daarover te verbazen, dat de heer Pahud eene scherpe afkeuring onderteekent van het Kabinet, waarop hij, nog niet lang geleden, zoo regt blij was zijne ongelukkige verdediging te kunnen steunen tegen de aanvallen over zijn ontwerp-reglement op het beleid der Regering van Neêrlands Indië; de natie heeft het regt zich met de gedragslijn bezig te houden van een ministerie, dat alleen de publiciteit bemint om dat afgetreden ministerie in een hatelijk daglicht te stellen, en dat, zoodra het zijne eigene handelingen geldt, zich in een volkomen stilzwijgen opsluit: van een ministerie dat zich zelf inwijdt door elke vraag naar opheldering te smoren, dat, onder voorwendsel van de agitatie tot bedaren te brengen, de ontbinding der Tweede Kamer uitspreekt, zonder van hare vijandigheid overtuigd te zijn; van een ministerie eindelijk, dat als programma een onkiesch, huichelachtig manifest de wereld inzendt, waarvan de buigzame en voor verdraaijing vatbare zinsneden een onmetelijk veld voor uitleggingen van allerlei aard openlaten.»

De *Arnhemsche Courant* deelt het volgende berigt mede uit *'s Hertogenbosch*: De afgetreden minister van Justitie en Roomsch-Katholijke Eeredienst, de heer Strens, is in onze stad bij zijne familie teruggekomen. Naar wij vernemen, zou de betrekking van procureur-generaal bij het Provinciaal Geregtshof van Noord-Brabant, welke mr. Strens laatstmaal vervulde, en tijdens zijn ministerie open bleef, aan Zijn Hoog Edel Gestrenge zijn aangeboden, doch zou de ex-minister daarvoor bedankt hebben. Er is sprake, dat hij zich naar Roermond binnen kort zal begeven, dat hij benoemd zou worden tot commissaris des konings in Limburg, terwijl de tegenwoordige commissaris des konings aldaar, mr. van Meeuwen, naar 's Hertogenbosch overgeplaatst en mr. Borret gepensionneerd zou worden.

De heer H. Zollinger, hoogleeraar aan de normaalschool te Zurich, die eenige jaren lang wetenschappelijke reizen in Nederlandsch Indië heeft gedaan, bevindt zich in deze residentie en is aan het hotel Fuhri afgestapt.

De heer van Zuylen van Nijevelt, oud-minister van Buitenlandsche Zaken, en de heer Dullert laatstelijk voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zijn dezer dagen uit de residentie vertrokken.

In de residentie is aangekomen en aan het *Hotel de Bellevue* afgestapt, de prins Salm, komende van Engeland, die zich van hier naar Duitschland zal begeven.

De Minister van Oorlog is, bij Zr. Ms. besluit van 12 Maart ll. no 84, gemagtigd, om de miliciens der ligting van 1852, die bij de verschillende korpsen van het leger *in reserve* zijn gesteld, tegen den 17 Mei a. s. in werkelijke dienst op te roepen, ten einde gekleed en in den wapenhandel geoefend te worden; en wel die, welke bij het wapen der infanterie zijn ingedeeld, voor den tijd van *vier maanden*; die, welke tot de korpsen kavallerie en artillerie behooren, in het algemeen voor den tijd van *één jaar*, en die van het bataillon mineurs en sappeurs, voor den tijd van *drie maanden*.

Morgen zal het 1e bataillon van het regement grenadiers en jagers, alsmede de batterij rijdende artillerie, die sedert twee jaren alhier in bezetting heeft gelegen, deze residentie verlaten. Het eerste begeeft zich naar Delft, van waar het 4e bataillon van dat regement in de hoofdstad zal terugkeeren. De batterij begeeft zich naar Leiden en zal hier door eene andere batterij uit die stad worden vervangen.

Naar men verneemt, heeft de Hooge Raad den dag van pleidooijen, in zake der ingestelde revisie van Jhr. R. L. van Andringa de Kempenaer, contra de erfgenamen van wijlen Z. M. koning Willem II, bepaald op 20 Mei.

Ten gevolge van Zr. Ms. besluit, van eergisteren, waarbij de Tweede Kamer der Staten-generaal wordt ontbonden, is het niet ondoelmatig te achten, thans mededeeling te doen uit welke leden de ontbonden kamer was zamengesteld, met aanwijzing der hoofdkiesdistricten, waaruit zij gekozen waren: I. Groningen, S. Blaupot ten Cate. II. Zuidhorn, G. Reinders. III. Appingedam. J. F. Zijlker, en R. Westerhoff. IV. Assen, Mr. L. Graaf van Heiden Reinestein en Mr. P. van der Veen. V. Leeuwarden, Mr. J. Dirks en Mr. S. A. Verwey; VI. Sneek, Mr. H. W. Huguenin en Mr. A. F. Jongstra; VII. Dokkum, J. O. ter Bruggen Hugenholtz; VIII. Steenwijk, J. A. de Fremery; IX. Zwolle, Mr. B. W. A. E. baron Sloet tot Oldhuis en Mr. G. Groen van Prinsterer; X. Almelo, Mr. M. J. de Man en Dr. W. R. baron van Hoëvell; XI. Deventer, Jhr. C. M. Storm van 's Gravezande; XII. Zutphen, C. A. E. baron van Panhuijs en Mr. W. H. Dullert; XIII. Arnhem, W. baron van Lijnden en Æ. baron Mackay; XIV. Nijmegen, Jhr. J. A. C. A. van Nispen van Sevenaer en Jhr. G. E. G. C. K. Dommer van Poldersveldt; XV Tiel, Mr. J. J. L. Leemans; XVI Amersfoort, Mr. A. W. Engelen en Mr. S. van Walchren; XVII Utrecht, Mr. J. K. baron van Goltstein en E. C. U. van Doorn (welk laatste lid, ten gevolge zijner benoeming tot minister van Finantien, reeds zijn ontslag had genomen); XVIII Hoorn, Mr. A. S. van Nierop en Jhr. Mr. D. van Akerlaken; XIX Alkmaar, J. J. Rochussen en S. A. de Moraaz; XX Haarlem, Mr. W. H. van Voorst; XXI. Amsterdam, M. H. Godefroi, H. Stolte, Mr. J. Heemskerk Bz., Mr. F. A. van Hall (die, ten gevolge zijner benoeming tot minister van Buitenlandsche Zaken, reeds zijn ontslag genomen had) en Mr. H. Provo Kluit; XXII Leyden, Jhr. Mr. D. F. Gevers van Endegeest en P. H. Baron Taets van Amerongen tot Nateursch, XXIII Gouda, Mr. G. M. van der Linden en Mr. L. Metman, XXIV Delft, Mr. K. A. Poortman en Mr. W. Wintgens; XXV Rotterdam, J. C. Baud en Jhr. Mr. W. J. Gevers Deijnoot; XXVI 's Gravenhage, Jhr. W. Boreel van Hogelanden (die onlangs zijn ontslag genomen heeft) en Mr. P. C. Schooneveld; XXVII Dordrecht, Mr. A. G. de Raadt en Mr. P. Blussé van Oud-Alblas; XXVIII Gorinchem, C. Schiffer; XXIX Middelburg, Mr. J. J. Slicher van Domburg en Mr. D. van Eck; XXX Goes, P. J. Bachiene; XXXI Zierikzee, Mr. S. H. Anemaet; XXXII Breda, Mr. L. D. Storm en Mr. K. A. Meeussen; XXXIII Tilburg, Mr. C. C. A. Beens en Mr. F. J. Jespers; XXXIV Eindhoven, J. F. van der Heijde en Mr. J. B. Bots; XXXV Maastricht, Mr. P. F. E. Wintershoven en Mr. K. L. de Limpens; XXXVI Roermond, M. P. L. de Lom de Berg en J. J. A. van Wijlick; XXXVII Boxmeer, Mr. J. B. J. Hengst, en XXXVIII 's Bosch Mr. J. L. A. Luijben en Dr. J. H. H. de Poorter.

Advertentiën.